

TÜSKEVÁR

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés	3
2. Tüskevár bemutatása	5
3. Örökségünk	8
4. Eltérő építészeti karakterek bemutatása	14
5. Építészeti útmutató, ajánlások	17
<i>Telepítés</i>	
<i>Tetőhajlásszög</i>	
<i>Magasság</i>	
<i>Tetőforma</i>	
<i>Színek</i>	
<i>Kerítések</i>	
<i>Ipari, mezőgazdasági, területek és külterület</i>	
<i>Kertészeti útmutató</i>	
<i>Anyaghasználat</i>	
<i>Ajtók, ablakok, kapuk</i>	
<i>Homlokzatképzés</i>	
6. Mai jó példák	28
7. Utcák, terek	29
8. Hirdetések, reklámtáblák	30
9. Sajátos építményfajták	31
10. Impresszum	32

BEVEZETÉS

Tüskevár településképi arculati kézikönyvét azzal a céllal írtuk, hogy bemutassuk a Veszprém megyei község környezeti adottságaiból, történelmi és kulturális hagyományaiból fakadó értékeit, amelyek hozzájárultak a ma ismeretes arculatának kialakulásához. További feladatunk ezen értékek ismeretében segítséget nyújtani a településen építkezni vagy felújítani szándékozók számára abban, hogy a község arculatához igazodó építménnyel gazdagítsák Tüskevár külső megjelenését.

Szemléletformálás szükséges ahhoz, hogy mindez megvalósuljon. Ajánlott tudatosítani, hogy csakis úgy járulhatunk hozzá a településképhez illő építkezéshez-felújításhoz, ha a munkálatok során figyelembe vesszük a község építészeti hagyományait, eljárás módjait. Ekképp elősegíthető az adott utca, illetve egész Tüskevár összképére történő pozitív ráhatás.

E kézikönyv nem tekinthető lezártnak, sokkal inkább számuk egy folyamatosan bővülő dokumentumnak.

Támpont kívánunk lenni annak meghatározásában, hogy a település helyi természeti és építészeti hagyományait alapul véve mi számít helyes eljárási módnak, építőanyagnak, színnek és mi kerülendő. A pozitív példákat a községben készült fotókkal, valamint kiegészítő ábrákkal szemléltetjük, ugyanakkor a településen kerülendő alkalmazásokra is bemutatunk pár, máshonnan hozott példát.

Bízunk benne, hogy minden érintett (leendő) tüskevári lakos számára hasznosnak bizonyul e településképi arculati kézikönyv!

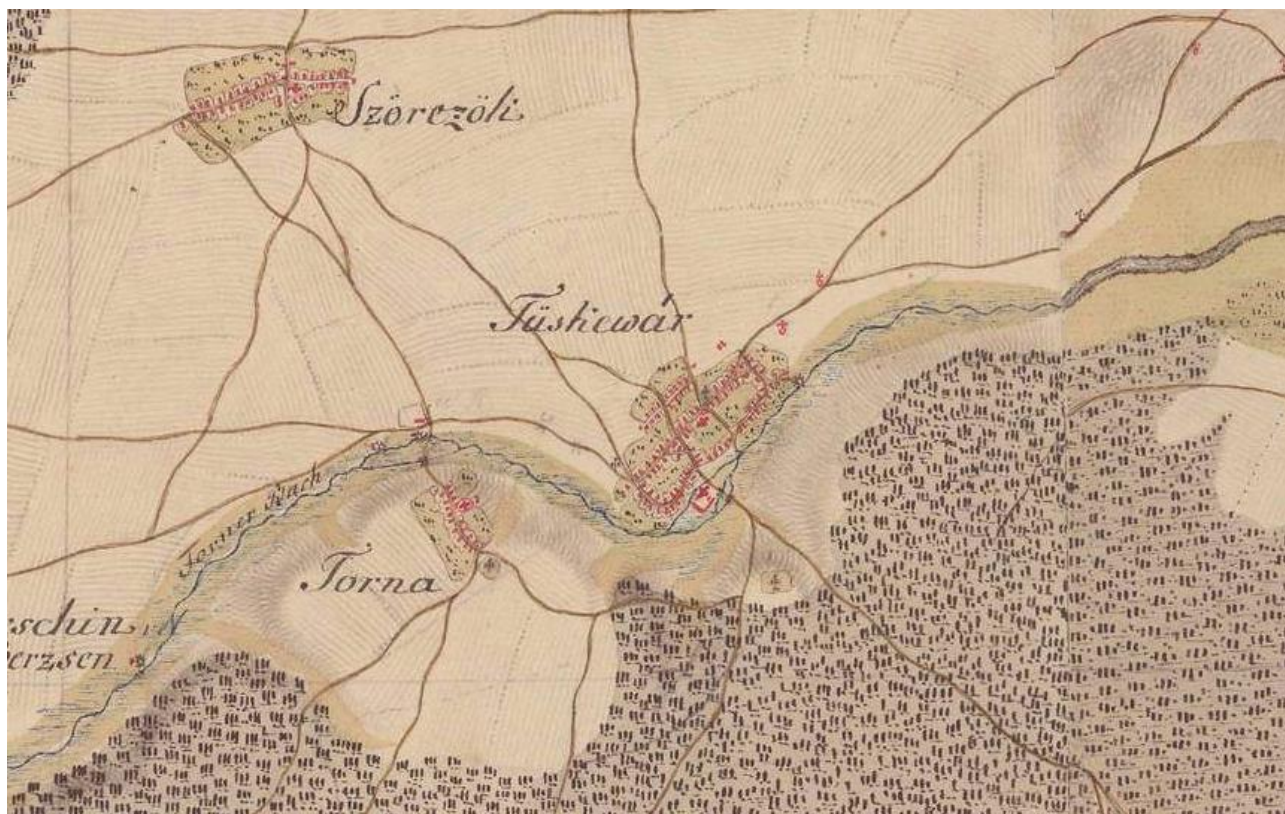

TÜSKEVÁR BEMUTATÁSA

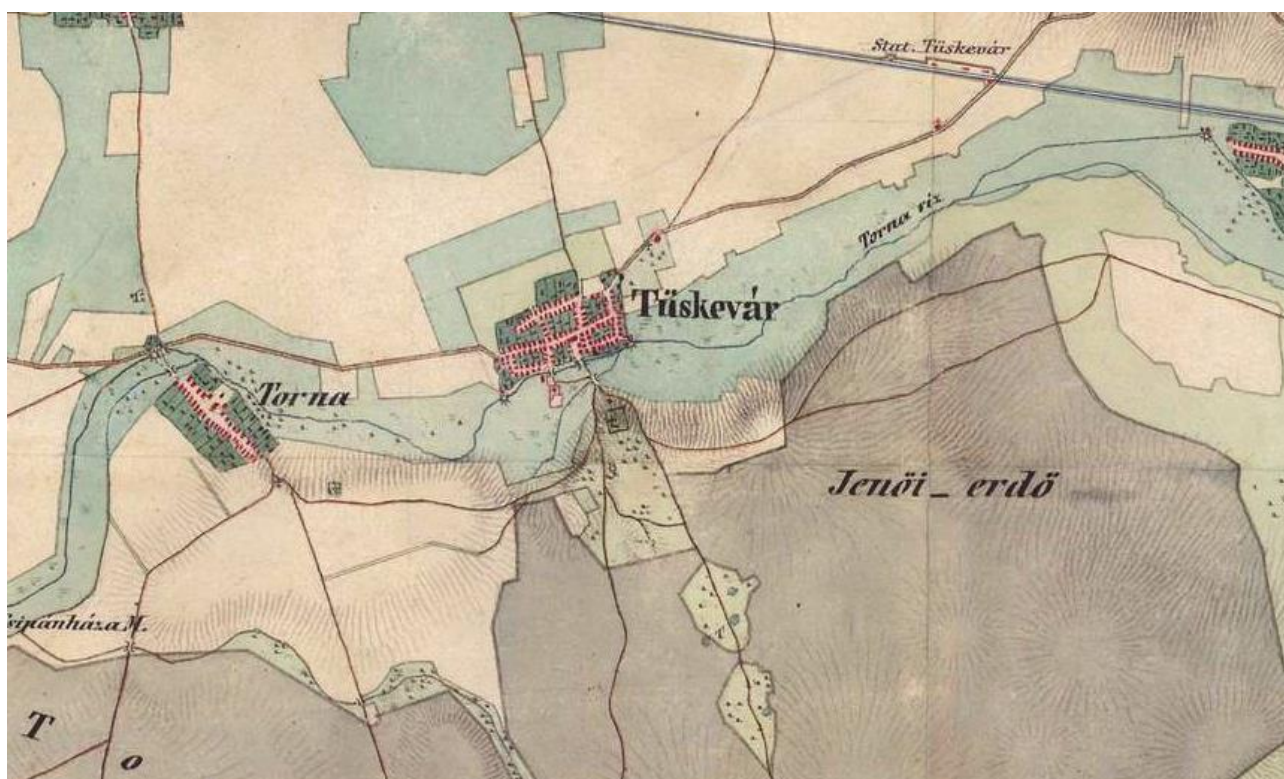
A község Veszprém megyében található a Somló hegytől néhány kilométerre, a 8-as számú főút mentén. Jelenlegi lakosainak száma 600 fő. A Devecseri járás Torna-patak menti települése 11 kilométerre helyezkedik el a járasszékhelytől közúton. Külterületén vasúti megállóval rendelkezik. Tüskevár eredeti nevén Nagyjenő volt, ami törzsi rendszer emlékét őrzi: lakóinak elődei a Jenő törzsből származott katonáskodásra is fogott jobbágyok voltak.

Már a római korban lakott terület volt, hiszen a község határában többek között cseréptörmelékek, épületdarabok, pénzérmék és szarkofágok kerültek a felszínre. Az államalapítást és a vármegyék megszervezését követően Veszprém vármegye része lett. A győri püspökség birtokába került, lakosai javarészt jobbágyok voltak. Somló várának védelmében állt a település. A hegyen gazdag szőlőkultúra volt, melyből Nagyjenőnek is kijutott. A falu és a Torna-patak között 1310-ben pálos kolostort alapítottak, mely 1786-ig fennmaradt. Először 1321-ben említette oklevél a községet, a XV. században mezővárosi rangra emelték.

A török időkben sorozatos harcok dúltak a település térségében. Mai nevének eredete 1657-re tehető, amikor a nagyjenői fegyveresek vezetője, Kovács Mihály a török ellen tüskével ellátott védelmi sáncokat építtetett. Vályi András geográfus-statisztikus a XVIII. század végén ekképp írta le a községet: „*magyar Mezőváros Veszprém Várm. földes Ura a' Győri Püspökség, lakosai katolikusok, fekszik Somlyó hegye alatt, a' hol szőlőket bírnak, egy felől Kis-Jenő, más felől Nagy-Jenő között; határja 2 nyomásbéli, követses, és homokos, leginkább rozstot terem, vagyon egy darab ligetes, és nyíres erdeje, határjának szűk volta miatt, szükségekre való gabonát, nagy munkájok után is alig termesztethetnek elegendőt.*”

Az első katonai felmérés (1763-1787)

A második katonai felmérés (1806-1869)

1851-ben Fényes Elek már így fogalmazott: „magyar m.v. Veszprém vmegyében, 810 kath., 11 zsidó lak. Kath. paroch. szentegyház. Határa homokos és kővecses. Szőlőket a somlói hegyen bir. Van darab ligetes és nyires erdeje, s több malma a Torna vizén. F. u. a győri püspök. Ut. post. Devecser.” A lakosság még ekkor is mezőgazdaságból és szőlőtermelésből élt, továbbá malomiparáról is híres volt. 1910-ben 1 193-an éltek Tüskeváron a népszámlálási adatok alapján. Az első világháborúban 25-en, a másodikban több mint 35-en vesztették életüket a településről. 2010-ben érintett volt a vörösiszap-katasztrófában, elsődlegesen a Torna-patak ökológiai pusztulása révén. A 2015-ös közigazgatási helynévkönyv alapján 574 fő volt Tüskevár lakosságszáma.

Valószínű, hogy a XVIII. században jelentek meg Tüskeváron a fazekasok. A fazekas szakma a XIX. század közepén élte virágkorát a községben. Ez a helyiség ebben az időben egyházi és ipari központ volt. A fazekasok áruik keresettek voltak az országos vásárokon, a Mátyás-, Margit-, Magdolna- és Kisasszony napon. Az emlékezet megőrizte az 1848-as szabadságharc közben dolgozó mester, Tóth Antal nevét. Az ő ősei is már itt éltek, s az ő leszármazottai közül kerültek ki a falu fazekasai. A XX. század első évtizedeiben 11 családnak adott megélhetést a fazekasság. 2000-ben még három család élt meg a fazekasságból, jelenleg - sajnos - csak egy család (Tóth család) maradt. A munkásságuk célja a hagyományok megőrzése és továbbfejlesztése.

ÖRÖKSÉGÜNK

A Torna-patak, valamint a fontos nyugat-keleti kereskedelmi útvonal mentén való elhelyezkedés biztosította Tüskevár fejlődését. E két tényezőnek, illetve a kedvező domborzati viszonyoknak köszönhetően a község térségi terjeszkedése, népességbéli gyarapodása lehetővé vált. Mint ahogy a katonai felmérések térképein is látszik, a patakot követő kereskedelmi útvonal két oldalán alakult ki a település, a ma ismert Tüskevárat elkerülő 8-as főutat csak a XX. század első felében építették meg. A régi, Tüskevár belterületén áthaladó útszakasz így tehermentesült, de a község főutcájaként megmaradt. A többutcás, szalagtelkes szerkezetű településen északnyugat-délkeleti irányban helyezkednek el nagyrészt a telkek, merőlegesen állnak az utcához képest. A lakóházak a telek-oldalhatárok mentén állnak, a többségük a kerítés vonalában, előkert nélkül épült fel. A népi építészeti elemeket (oromzati kéménylyukak, kontyolt nyeregtető, hátsó kert irányába történő épülethosszabbítás) magukon hordozó lakóházak helyenként még előfordulnak. A „vidéki panelnek” is nevezett kockaházak a szocializmus „vívmányai”. Jellemzőjük, hogy a régi hagyományokkal szakítván sematikus, leegyszerűsített formákat alkalmaztak, mint például a sätörtetöt, a négyzetes alaprajzot, rendszerint két háromosztatú ablakot az utcafronton és kis elő- és/vagy oldalkertet.

Helytörténeti Múzeum

A közelmúltban felújított Helytörténeti Múzeumban megtalálhatók a Római kor tárgyi emlékei. Diocletianus császár korából pénzérmék, Minerva szobrocska, épületdarabok is vannak kiállítva. A Pálos kolostor oszlop zárókövei kifogástalan állapotban maradtak meg. Az avar-kor pénzérméi és használati tárgyai is a kiállítás részét képezik. A túskevári fazekasmesterek munkáiból nagyon sok használati tárgy gyarapítja a gyűjteményt. A múzeum kertjében elhelyezett szarkofág, a Pálos kolostor megmaradt épületdarabjai szépen elrendezve várják az ide látogatókat.

Kisboldogasszony templom

A műemlék római katolikus templom 1762-67-ben épült barokk stílusban, Stórum János győri építész tervei alapján. A főoltárképe Franz Anton Maulbertsch műve, a sixtusi Madonna másolata. A szószék 1871-ben készült. A főoltárkép oltárával együtt a győri székesegyház kegyképének, az úgynevezett „Könnyező Madonnának” a másolata. A mellékoltárán két szobor található: Szent Péter kulccsal és Szent Pál könyvvel. A jelenlegi orgona beszerzésére és felszerelésére 1930-ban került sor. A templom tornya 1835-ben kapott óraserkezetet. A falába építették be Garai János temesi gróf sírkövét. Itt őrzik a hajdani pálos templom kétülékes stallumát. A szépen dekorált és karbantartott templom gazdag mennyezetfreskókban. A diadalív bal oldalán található a Magdolna-oltár, míg a jobb oldalon a szószék, az előtér falán pedig a hajdani pálos kolostor fedezhető fel.

Szent Izidor és Szent Vendel kápolna

A település határában épült fel a Szent Izidor és Szent Vendel kápolna. Itt szentmisét csak Vendel napokon tartanak. 1774-ben Tüskevár község Szent Izidor földműves és Szent Vendel pásztor tiszteletére a helység keleti részén lévő rétre kápolnát építtetett. A kápolna előtti kereszt köszönti a 8-as főútról a faluba betérőket, hazaérkezőket. Itt szentmisét csak Vendel napokon tartanak.

Nepomuki Szent János szobor

A XVIII. században eltörölt pálosok kolostorából való a Nepomuki Szent János szobor. A felirata: „Nepomuki Szent János könyörögi érettünk.”

Természeti értékei

Tüskevár közelében emelkedik a Marcal-medence keleti szélén található, 431 méter magas vulkáni tanúhegy, a Somló. Nevét onnan kapta, hogy egykor szinte teljes egészében som fedte.

A falu déli házsoraitól alig 100 méterre találjuk a 8-10 méter magas Temető-dombot, ahol jól láthatóak a Marcal-medence pliocénkori feltöltődésének nyomai, a kagylók, csigák összetöredezett darabjai. A domb oldalában denevérek és gyurgyalagok tanyáznak.

Bizonyára sokan hallottak már a Dunántúl szívében emelkedő Somló-hegyről és bortermő vidékéről, ahonnan a több neves költőnk által is versbe foglalt híres királyok bora, vagy ha úgy tetszik, a nászéjszakák bora származik. A Marcal-medence sötét és veszedelmes mocsarairól, ingoványairól, végtelen nádasairól és hatalmas madártömegéről azonban már nyilván kevesebben tudnak. Ezen nincs is mit csodálkoznunk, hisz mi, emberek sokat tettünk azért, hogy az eredeti arculatának már csak mutatóban maradjanak nyomai, vagy még annyi se.

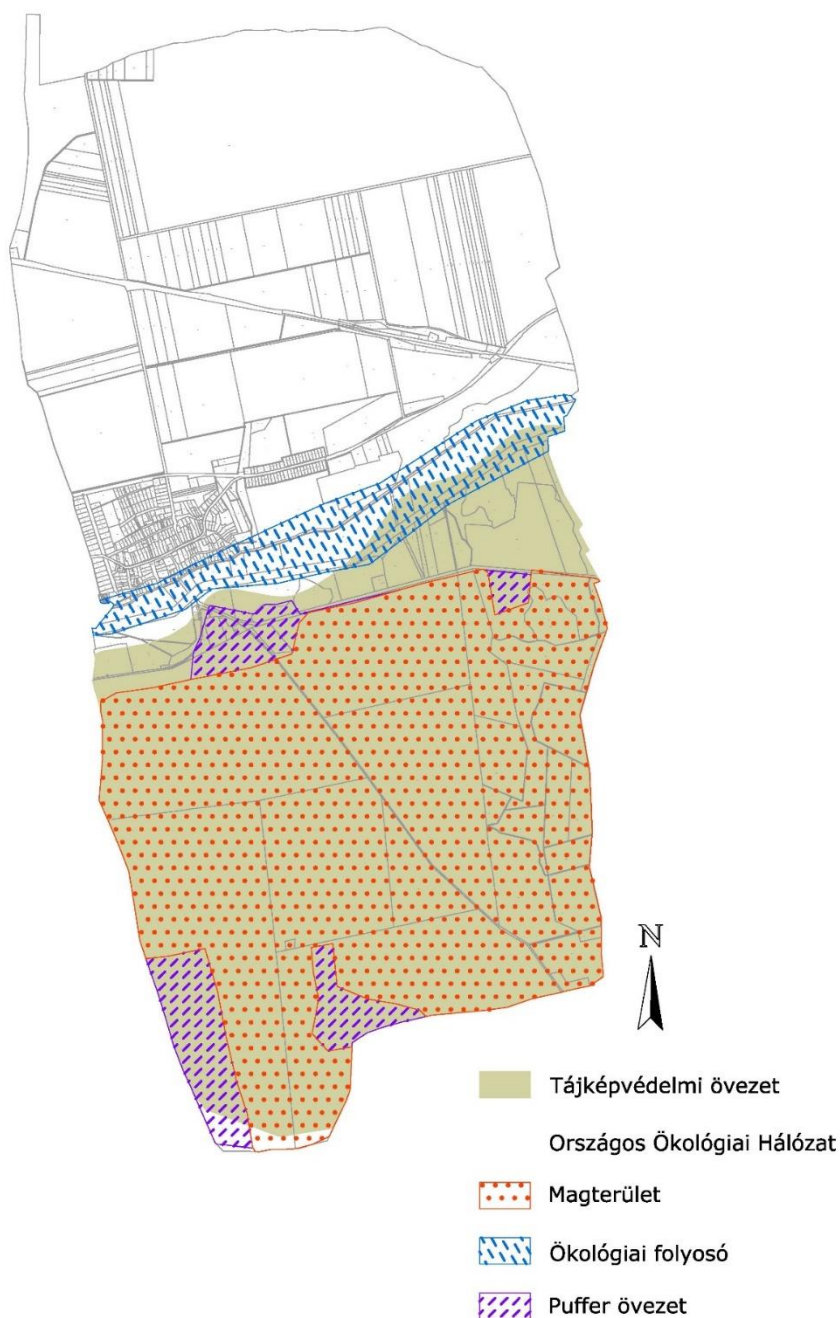

A térképen a települést érintő tájképvédelmi övezet, illetve az Országos Ökológiai Hálózat övezetei láthatók. Nem meglepő, hogy ezek a település déli, erdős területeit érintik.

A természetvédelem érdekében, a növénytelepítések során elsősorban hazánkban őshonos fajok telepítését javasoljuk, melyeket a kertészeti útmutatóban felsorolunk. A rendelet mellékletei között elhelyezésre került az egyes növényfajok telepítésére vonatkozó ajánlás, tiltás.

Az éjszakai világítás tervezése az állatvilág védelme érdekében történjen. Kerülendő a hideg, fehér fény. A fényt oda irányítsa, ahol szükség van rá, a díszvilágítások lefelé irányuljanak egyenletes és alacsony intenzitással.

A térképen a település természeti és településképi értékeit meghatározó területek láthatók.

ELTÉRŐ ÉPÍTÉSZETI KARAKTEREK BEMUTATÁSA

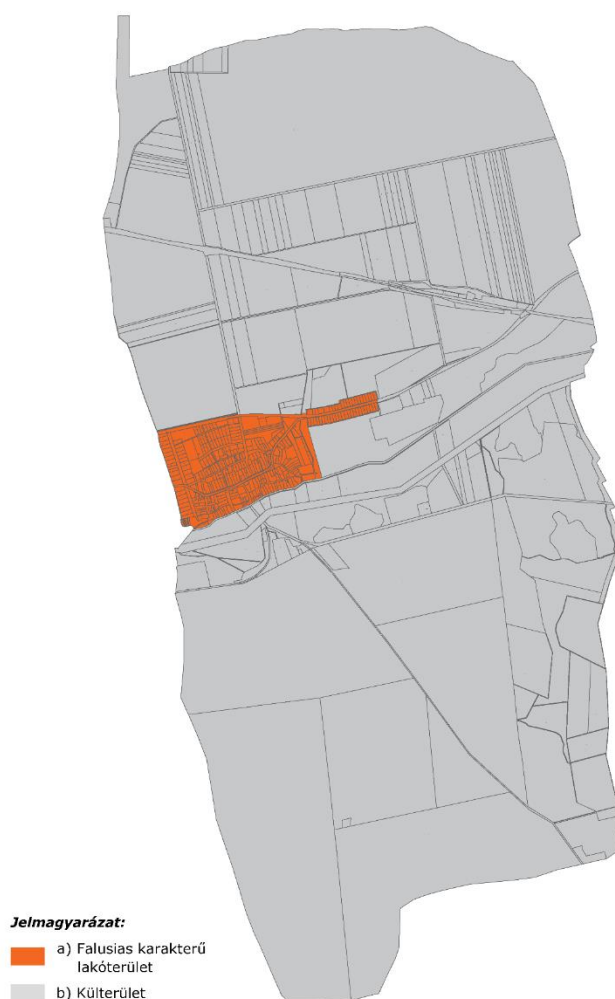
Tüskevár

Tüskeváron az arculati jellemzők tekintetében megkülönböztetünk eltérő karakterű területeket, melyek a következők:

- Falusias karakterű lakóterület
- Kültérület

A falusias karakterű lakóterület többnyire a lakóházaknak, illetve az egyéb gazdasági, szakrális és középületeknek ad otthont. A településszerkezet megőrizte az eredeti, falusias formáját, a központi részekben rendszerint sakktábla alaprajzot mutat. Tehát az utcák egymásra merőlegesek és négyzet vagy téglalap alakú telektömböket zárnak be egymással. A kézikönyvben ezzel a településrészrel kívánunk bővebben foglalkozni.

A kültérület az ipari- és mezőgazdasági karakterű területeket, és a beépítésre nem szánt egységeket öleli fel. Amíg az északi területeken kiterjedt szántóföldek terülnek el, addig a déli részén zárt növénytakaságok figyelhetők meg. Többek között itt folyik a Torna-patak is.

Tüskevár falusias karakterű lakóterület

Tüskevár a XIII. század óta fejlődő település, mely a Torna-patak mentén fekszik. Többutcás, szalagtelkes elrendezésű község, ahol az utcákat jellemzően utcavonalas telepítésű házak határolják. A belterület nagy részén lakóépületek állnak, melyek közé elszórtan a Kossuth Lajos utcában helyezkednek el a lakosokat kiszolgáló intézmények.

A térség népi építészetére jellemzően találhatunk olyan lakóházakat, melyek füstlyukas oromzattal, díszítőpárkánnyal néznek az utca felé. Ezek mellett számos kontyvetős épület látható, a későbbi korszak jellegzetes kockaházai is megjelentek, majd később a többszintes családiházakat kezdték építeni. A különböző háztípusok nem különülnek el településrészenként, hanem a belterület egészén megtalálhatók. A községet a változatosság jellemzi, ez határozza meg karakterét. Az utcaképet ábrázoló képen jól látható, hogy a régi parasztházak közé beépültek a sátorvetős és az újjépítésű, többszintes épületek.

Külterület

Tüskevár külterületét mezőgazdasági területek és erdős területek alkotják. A településtől északra inkább mezőföldek találhatók, míg délen fás területek. Tüskevár vidéke a Marcal-medence egyik legszebb pontja. A természetközeli területek karakterét fontos megőrizni.

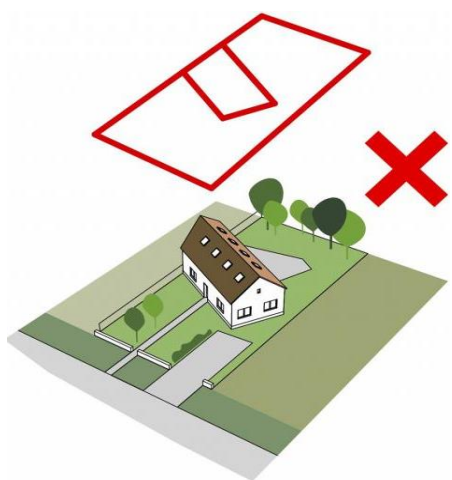
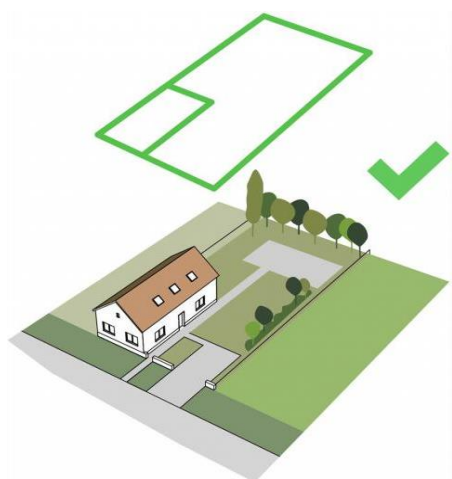
A belterülettől keletre fekvő gazdasági épületek a falusias karakterhez illeszkednek. A hosszúkás, nyeregtetős létesítmények egymással párhuzamos és merőleges elrendezésben épültek, világos, nem hivalkodó színben, így nem jelentenek zavaró látványt a természeti környezetben.

ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ, AJÁNLÁSOK

Tüskevár falusias karakterű lakóterület

Egy település jellegét a természeti és az ember által alkotott elemek határozzák meg. Az épületek használatuk során a végső elhasználódásig számtalan átalakításon és felújításon mennek át. Minden falu és város rendelkezik olyan sajátos, csak az adott településre jellemző vonásokkal, amelyek a történelem során örökölt elemek, és amelyeket napjaink folyamatos építészeti tevékenysége alakít. Ezek megőrzése, a jellegvédelem, az egyedi arculat megőrzése a települések számára fontos feladatot jelent. Ezeket a helyi értékeket a településtervezés minden szakaszában figyelembe kell venni.

Az ábrák példák lehetnek a településen megfelelő telepítésre. Az utcától azonos távolságra lévő házak, eltérő tetőforma esetén is harmonikus utcaképet eredményeznek.

TELEPÍTÉS

Az oldalhatáron álló beépítés a jellemző, a telken belüli elhelyezkedés pedig az utcára merőleges rendszerű.

Tüskevár belterültén nem jellemző az előkertes beépítés. A központi részen sajátos a falazott kerítés, mely az utcaképben zárt sorú beépítésként jelennek meg. Ezt a rendszert folytatni és alkalmazkodni javasolt.

Adott tengelytől indokolatlanul elforgatni és nagyobb mértékben hátrahúzni az épületeket kerülendő.

Az egyvonalban lévő házak adják a harmonikus utcaképet. Nem javasolt jelszerű lakóházat tervezni.

TETŐHAJLÁSSZÖG

A faluban a családi házak tetőhajlásszögei szinte kivétel nélkül azonosak. 35-40 fok körüli szöget bezáró tetőhajlásszög kialakítása ajánlott.

A meglévő épületek közé épülő új háznak hasonló tetőhajlásszöggel kell épülniük, mint a környezetükben lévők. A túl magas, illetve túl alacsony hajlásszögű tetővel rendelkező épületek nem illeszkednek a település utcaképébe.

MAGASSÁG

Az épületek magassága közel azonos. A központban előfordul többszintes, de legjellemzőbb a földszintes, magastetős családi ház.

A meglévő épületek közé ékelődő új háznak hasonló magassággal kell épülniük, mint a környezetükben lévők. A túl magas házak nem illeszkednek az adott utca képébe.

Településről vett példa a földszintes családi ház magasságára és tetőhajlásszögére.

TETŐFORMA

A településen lévő tetőformák egyszerű nyeregtetők, kontyvetők, csonka kontyvetők vagy sátoztetők.

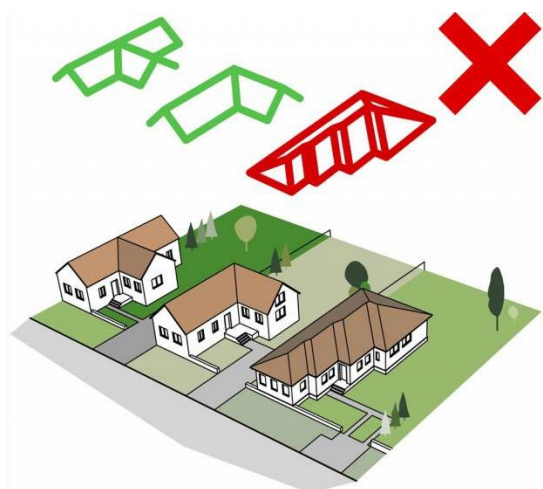
Új ház tervezésénél a szomszédok figyelembevételével kell illeszkedni a környezethez.

A nyeregtetős házakból álló utcaképbe nem kerülhet tördelt, összetett tetőformájú épület.

A hazai gyökerek nélküli, „mediterrán” stílusú házak tervezése kifejezetten nem ajánlott Tüskevár településére.

Példa a településen a faluhoz illeszkedő tetőformákra.

SZÍNEK

A homlokzatok színvilága változatos. Az épületek vakolt, színezett homlokzati falfelületének színezésénél azonban a környezethez való illeszkedés érdekében csak a fehér, sárgával tört fehér, szürkével tört fehér, okker árnyalatai, homok- és agyagszín, téglá- és terrakotta vörös színek, illetve természetes építőanyagok esetén azok természetes színei alkalmazhatók.

Faburkolat, faserkezetek esetén a fent említett színek mellett barna és zöld szín is alkalmazható. Kerülendők a rikító fémlemezfedések és természetellenes színek és burkolatok.

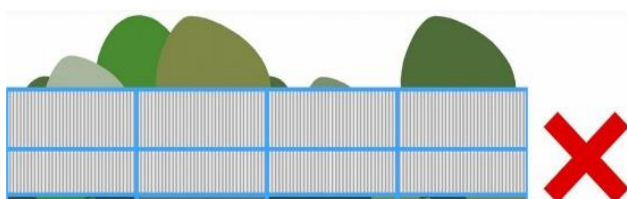
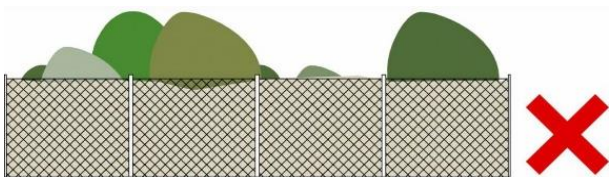

Példa megfelelő színhasználatra. Javasolt a fehér vagy tört fehér vakolat használata, sötét színű faablakokkal.

Példa a kerülendő színhasználatra.

KERÍTÉSEK

Az előkertés telepítésű épületekenél az áttört kerítések ajánlottak, míg az utcavonalas házaknál a tömör kerítések is elfogadhatók.

A teljesen áttört, drótfonatos kerítést utcafronton próbáljuk kerülni.

Sok helyen megjelenik a tömör léckerítés, lábazzattal vagy lábazat nélkül.

Az épített, tömör kerítés elfogadható, követhető, tekintettel a beépítési módra. A tömör kerítéseket célszerű a ház színével egyező színű vakolt, esetleg téglafelülettel ellátni, felújítani. A kezeletlen felületű, betonelemes, tömör kerítés kerülendő vagy színezéssel javasolt. A színhasználat pasztellszínekkel, a ház színével megegyező, harmonizáló formában javasolt.

Példa a településre ajánlott kerítésre. A túskevári Helytörténeti Múzeum kerítése kiváló példaként szolgálhat a településen előforduló kerítések bemutatására.

Külterület

Természetvédelmi területek: A település közigazgatási területének egy része az Országos Ökológiai Hálózathoz tartozik. Ezeken a területeken, az erdő- és gyepterületeken, valamint a vizes élőhelyeken a teljes mértékben megbonthatatlan, beépítetlen táj a meghatározó arculati jellemző. Fokozott körültekintéssel kell minden beavatkozást megvalósítani. Felszíni, elektromos hálózati, hírközlési elem vagy reklámfelület elhelyezésére szolgáló önálló építmény nem telepíthető. Épület újonnan nem helyezhető el.

Közlekedési, közmű területek: A település közigazgatási területén halad át közlekedési út. Itt épület (az alacsonyabb rendű utaknál buszmegálló kivételével) nem helyezhető el. Fásítás, fasor kialakítása, pótlása során helyben honos fa- és cserjefajokat kell alkalmazni.

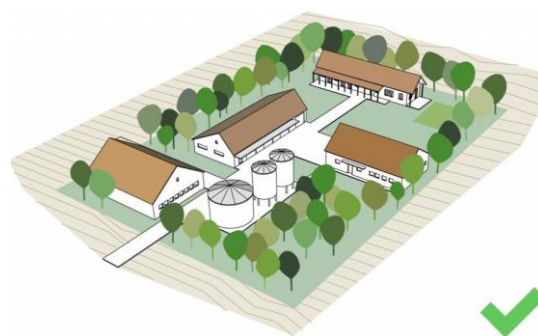
A mezőgazdasági övezetekben, kertes mezőgazdasági területen csak tájba illő épület létesíthető, 38-44 fokos tetőhajlásszögű nyeregtetővel. Épület elhelyezésénél, felújításánál a történetileg kialakult, tájkarakterhez illeszkedő megoldást ajánlott követni.

A létesülő épületek tömegét igyekezzünk tagolni, ajánlott az egyszintes kialakítás. Nagyobb épületegyütteseknél azonos jellegű tetőkialakítást javasolt alkalmazni. Az anyag- és színhasználat tekintetében a tájra jellemző, természetes anyagok használata javasolt, a rikító, bántó színek kerülendők. Áttört, növényzettel kombinált kerítést ajánlott létesíteni.

Az építmények takarására vagy erdősítésnél és mezővédő erdősávoknál minden esetben honos fajokból álló, elegyes állomány telepítése javasolt.

Az ajánlott és kerülendő fajok listáját a Településképi rendelet melléklete sorolja fel részletesen.

A világítás kialakítása során, a fényszennyezés mérséklése érdekében, csak lefelé világító megoldásokat ajánlott alkalmazni. A világítótestek ernyőzése olyan legyen, hogy a fényt oda irányítsuk, ahol arra szükség van. A közlekedési területeknél ügyelni kell arra, hogy a gyalogosan és járművel közlekedők látási viszonyait kedvezőtlenül ne befolyásoljuk.

Fasor kialakítása, pótlása helyben honos fajokkal javasolt.

A külterületen csak nagymértékben áttört, lehetőség szerint természetes anyagú kerítés létesítése javasolt.

KERTÉSZETI ÚTMUTATÓ

(A képek nem a településen készültek, csak illusztrációk.)

A növényalkalmazást jelentősen befolyásolja a potenciális vegetáció, mely itt a cseres-kocsányos tölgyes. Ezek méretükből adódóan leginkább parkfának alkalmasak.

Elegyfajok közül jelentős a közönséges nyír, melynek alapfaján túl népszerűek a kiskerti telepítésre is alkalmas, kompakt fajtái.

Fontos megemlíteni a közönséges gyertyánt, melynek előnyös tulajdonsága, hogy jól metszhető, alakítható, így akár sövény is nevelhetünk belőle.

Megemlítenéd még a vadvadkörte, mely igen szép szoliter fává nő, és ehető, fanyar ízű termése miatt is közkedvelt. Helyet kaphat szőlőskertekben is, akár csak a közönséges dió.

Ugyancsak előfordul a társulásban a méretéből adódóan leginkább parkokba telepíthető mezei szil, melynek alapfaján túl választható különleges tarka levelű változata.

Galagonyák közül az egybibés galagonya bátran ajánlható kiskertekbe, hiszen nem igényel nagy helyet, igénytelenségének és ellenállóságának köszönhetően pedig kiválóan alkalmas közterületi telepítésre is. Alapfajából nyírott, illetve nyíratlan sövény is kialakítható.

Cserjefélék közül elsősorban a húsos somot kell kiemelni, mely egykor a Somló lankáit borította. Tulajdonképpen erről a cserjeféléről kapta a vulkáni tanúhegy a nevét. Később helyére szőlőt telepítettek, így jelenleg is szőlőültetvények sokasága határozza meg a táj karakterét.

Telepíthetünk bátran rózsaféléket is, melyek egész nyáron át elbűvölnek gyönyörű virágaikkal és illatukkal. Örökzöldek közül nyugodtan választható a közönséges boróka, melynek számos fajtáját ismerjük.

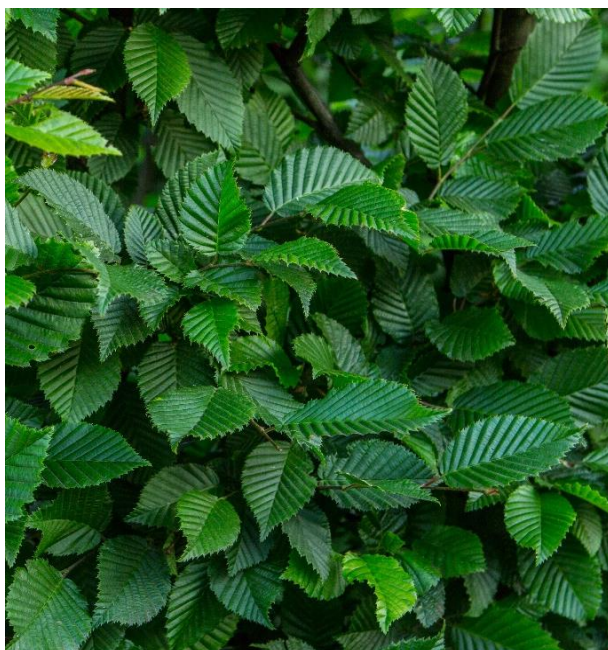
Helye van ezen kívül a cserjés pimpónak is a kertekben, közterületeken egyaránt, alkalmas alacsony nyíratlan sövénynek, talajtakarónak, de utak szegélyezésére is kiváló és egész nyáron virágzik.

Kocsányos tölgy

Nyír

Gyertyán

Évelők köréből bátran választhatók a löszpusztagyepek fajainak rokonai, például fűfélék közül egyes csenkeszek, sásfélék, de helye van a kertekben, közterületi évelő ágyásokban a keskenylevelű árvalányhajnak is. Évelőágyakba nyugodtan ültethetünk közönséges cickafarkat is, melynek számos fajtája ismert.

Mindezek mellett helyet kaphatnak az ágyásokban például nősziromok vagy akár kardlevelű peremizs. De ugyancsak gazdagíthatja a kompozíciót a gyönyörű, élénk kék virágaival díszítő ligeti zsálya vagy a lila virágú kerti macskamenta. Ezeket a fajokat a kertek, közterületek naposabb részeire kell telepíteni, azonban ismerünk olyan évelőket, melyek árnyéki gyeppótlóként is funkcionálhatnak, például a meténgék, az indás ínfű vagy a félárnyékot kedvelő piros golyaorr. Ugyancsak árnyékos helyeket kedvel a fürtös salamonpecsét, melynek igen különleges 'Variegata' fajtája.

Pihenőkertek

Ebben a térségben viszonylag keskeny, díszítő funkciót betöltő előkertek jellemzőek, ahol megjelennek különböző rózsza hibridek, örökzöldek, a kerítések mentén pedig helyet kaphat a már említett fagyal, mely oldja az épített hatást.

Az oldalkertekben, illetve a kert hátsó részében kialakíthatók kis veteményes kertek, ahol sokféle zöldség és gyümölcs termesztethető köszönhetően a kedvező éghajlati és talajadottságoknak.

Pihenőkertet a kert hátsó részében célszerű létesíteni, ahol megjelenhetnek az említett cserjék, évelők egymással kombinálva. Alkossunk homorú térfalat, a különböző színes évelőket jó háttérrel biztosító cserjék előtt helyezzük el, mindezt pedig úgy, hogy ügyeljünk a színharmoníára, mely nyugtató hatást kelt. A cél az, hogy olyan csendes, nyugalmas környezetet teremtsünk, ahova szívesen visszavonul az ember. Két, nem a településről vett példa pihenőkert kialakítására.

ANYAGHASZNÁLAT

A településképi szempontból a cserép, a természetes pala tetőhéjalás javasolt.

Terek burkolásához javasolt a beton helyett a térkő használata.

Kerülendő a településképi és egészségi szempontból is káros hullámpala.

AJTÓK, ABLAKOK, KAPUK

A képen látható példák javaslatok a falu utcaképehez illeszkedő kapukra és nyílászáró megoldásokra.

Ajánlott elsősorban a fa ablak és ajtó beépítése. Színvilágában lehet fehér, barna vagy esetleg sötétzöld.

HOMLOKZATKÉPZÉS

A lakóházak közül fennmaradt néhány hagyományos épület a XX.század elejéről, melyek településképi szempontból értéket képviselnek. A faluban meglévő épületállomány alapján megállapítható hogy a régi, népi jellegű házak homlokzatkialakítására a fehér vagy világos színű vakolat a jellemző. Az utca felőli homlokzaton két hagyományos osztású fa ablak látható zsalugáterrel. Az oromzaton általában visszafogott díszítő motívumok figyelhetők meg, melyek színben eltérnek a homlokzat alapszínétől.

A településen fellelhető romos állapotú, de építészeti értékét képviselő épületeket érdemes hagyományörző jelleggel felújítani.

MAI JÓ PÉLDÁK

Az új épületek építése a településkarakterbe illeszkedően

Amennyiben régi ház bővítését tervezzük, településképi szempontból javasolt az utcai homlokzat megtartása. A népi építészet alkotásai a mai épületek tervezői számára is példát mutatnak. Nagyobb méretű épületrész vagy nyílászáró az udvar felé, lehetőség szerint az utca felől semleges homlokzati anyaggal burkolva legyen kialakítva. Tartsuk meg a tornácos alaprajzot és jelenjen meg hagyományosan a fa, mint építőanyag vagy akár burkolat.

Az itt bemutatott példák helyenként más településekről származnak. Azt hivatottak reprezentálni, hogyan valósítható meg a mai kor elvárásainak megfelelően egy régi hagyományokra épülő családi ház.

UTCÁK, TEREK

Tüskevár szép és rendezett utcaképet mutat, mely köszönhető a köztéri növénytelepítésnek és a jól megválasztott utcabútoroknak. Centruma a Kossuth Lajos utcán található. Itt helyezkedik el a polgármesteri hivatal és a római katolikus templom. A templom a környék egyik legszebb barokk stílusú temploma.

HIRDETÉSEK, REKLÁMTÁBLÁK

(A képek nem a településen készültek.)

A településközponti részeken a hagyományos cégek elhelyezése javasolt.

A színes, nagyméretű molinók és reklámtáblák kerülendők.

SAJÁTOS ÉPÍTMÉNYFAJTÁK

(A képek nem a településen készültek.)

A parabola antenna, a klímaberendezés és más műszaki berendezések elhelyezése a főhomlokzaton kerülendő.

A képen példa látható antenna álcázására. Ma már fenyőfára hasonlító kialakítás is lehetséges, így a településkép nem sérül, az antenna beleolvad a környezetébe és nem okoz zavaró látványt.

IMPRESSZUM

TÜSKEVÁR KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

Tüskevár honlap címe: www.tuskevar.hu

Tüskevár e-mail címe: polgarmester@tuskevar.hu

Tüskevár postai címe: 8477 Tüskevár, Kossuth L. utca 48.

Telefon: +36 88/259-101

Polgármester: Molnár Levente Tibor

Főépítész: Farkas István

Főépítész e-mail címe: tuskevar@foepitesz.com

SZERKESZTETTE: Bodnár Emőke, Bujáki Bence, Dinnyés Magdolna, Kovács Krisztián, Kaszás Edit

SZÖVEG: Bodnár Emőke, Bujáki Bence, Dinnyés Magdolna, Kovács Krisztián, Kaszás Edit

FOTÓ: Farkas István, Sárdi A. Zoltán

ÁBRÁK: Lechner Nonprofit Kft.

GRAFIKAI TERVEZÉS: Bodnár Emőke, Bujáki Bence, Dinnyés Magdolna, Kovács Krisztián, Kaszás Edit

Tüskevár, 2018. január 22.

A kézikönyvben szereplő fotók nem kizárólag a településen készültek!

Az építészeti útmutató, a mai jó példák, a reklámhordozókkal és a sajátos építményszíntekkel kapcsolatos témakörökben szereplő javaslatok között máshol készült fényképeket is beillesztettünk saját adatbázisunkból, hogy olyan mintákat tudjunk bemutatni, amely a település arculatát, karakterét pozitív irányban módosíthatja.

A kézikönyvben kerülendő példaként csatolt fényképek nem a településen szereplő részleteket mutatnak!